

Laat je niet foppen

Elke ochtend biedt televisiezender Net5 het interactieve AstroTV. De presentatrices van deze show ontvangen een bonte stoet van mediums, astrologen, tarotisten, readers, droomduiders en paragnosten. Voor € 0,90 per minuut kunnen kijkers ze telefonisch consulteren voor een toekomstvoorspelling, een zakelijk of liefdesadvies, een horoscoop of contact met overleden dierbaren. Van de ruim tachtig medewerkers van AstroTV is slechts een handvol man. Zouden dus vooral vrouwen een zesde zintuig hebben? Niets is minder waar.

Ook mannen zijn dol op vooruitkijken, alleen niet op emotioneel terrein. Liever voorspellen ze voetbaluitslagen. En nóg liever: aandelenkoersen. Sommige mannen, zoals technisch analisten (TA's), verdienen met profeteren zelfs hun brood. Een TA voorspelt effectenkoersen op basis van het verleden. Geef hem een lijngrafiek en hij gaat steun- en weerstandlijnen trekken, net zoals een astroloog hemellichamen met elkaar verbindt om je toekomstige levensloop te bepalen. Vanaf een steunlijn kan de waarde van een effect volgens de TA omhoog stuiten, en vanaf een weerstandlijn juist terugkaatsen naar beneden. Tenzij er sprake is van een 'uitbraak'. In dat geval schiet de koers door een steun of weerstand heen, wat suggereert dat deze trefzeker een bepaalde richting kiest.

Door te knutselen met grafische waarden bereikt een TA het scherpschutterseffect. Deze gr-

Technische analyse

De waarde van technische analyse (TA) is de afgelopen decennia vaak wetenschappelijk onderzocht. Een voorbeeld van een wereldwijde studie is het in 2010 verschenen paper *Technical Analysis Around the World* van de Nieuw-Zeelandse hoogleraren B. Marshall, R. Cahan en J. Cahan. Zij onderzochten ruim vijfduizend op TA gebaseerde beleggingsadviezen. Ze concludeerden dat TA geen meerwaarde oplevert ten opzichte van willekeurig gegeven adviezen. Een gelijkaardige conclusie trok onderzoeker Dirk Gerritsen van de Universiteit Utrecht vorig jaar op basis van vijfduizend op TA gebaseerde koop- en verkoopbevelingen.

wel voor statistici is genoemd naar de denkbeeldige man die altijd raak schiet. Hij vuurt namelijk op een groot vel blanco papier — pas na het schot tekent hij het doel, rond de kogelinslag. Ook een TA fabriceert patronen uit bestaande informatie, net zoals een kind een monster kan herkennen in een wolkenpatroon. Die gedachtenspingsels kun je eenvoudig ontmaskeren als onzinnig. Zet de waarden in een TA-grafiek om in een andere valuta, toon een lange-

Wetenschappers hebben keer op keer aangetoond dat niemand koersen kan voorspellen. Toch blijven veel beleggers hardnekkig geloven in technisch analisten.

Reacties naar verdegaal@fd.nl

re termijn of juist een kortere periode en het gesuggereerde toekomstig koersverloop zal niet zelden wijzigen of niet meer gelden.

Technische analyse is herhaaldelijk door wetenschappers als onzin afgedaan (zie kader). Toch blijft een flinke groep beleggers er hardnekkig in geloven. Dat zit hem in ons brein. Onze hersenen zijn gemaakt voor informatieverwerking, het combineren van gegevens en het verwerken hiervan tot conclusies. Dat kan goed gaan, maar je kunt er ook flink naast zitten. Stel, een medewerker van reorganisator A behandelt je on aardig. Een dag later ligt ook de internetsite van A eruit. Je oordeelt: A is een slecht bedrijf. Toch kan er sprake zijn van toeval.

Anderzijds kun je ook door toeval onterecht concluderen dat iets wél goed is. Stel, technisch analist X heeft vijftien jaar achtereenvolgend 'de markt verslagen'. X wordt uitgeroepen tot analist van de eeuw, en beleggers verdringen zich om hun geld volgens zijn adviezen te beleggen. Is X geniaal? Nou, wel qua marketing. Want als duizend TA's elk jaar een muntje zouden opgooien, is de kans dat een van hen vijftien jaar lang kop gooit, maar liefst 3% (1 op 33!). Het is dus juist verbazend dat maar weinig TA's zo 'goed' zijn als X.

Patroonherkenning kan levensreddend zijn als je als soldaat in de frontlinie vecht en snel moet beslissen. Maar het kan je de kop kosten als je lukraak in de patronen van anderen gelooft. Met open ogen tuin je dan in de opgepoetste grafieken van financiële aanbieders. Of je laat je foppen door beleggingsadviezen die onzinnig of schadelijk zijn. Wetenschappers hebben keer op keer aangetoond dat niemand koersen kan voorspellen. Je hebt meer aan enig statistisch en rekenkundig inzicht, een gezond wantrouwen, een goede spreiding van je beleggingsrisico's en minimale beleggingskosten. Dat lijkt mij een passende waarschuwing op 1 april.

Scherpschutter
Hij vuurt op een blanco vel en na het schot tekent hij het doel rond de kogelinslag